

УДК 656.2:656.025:656.08

Хара М.В.¹, Журавель Б.О.², Аріх І.В.³

¹ доц. ДВНЗ «ПДТУ»

² студ. гр. ПТ-24 ДВНЗ «ПДТУ»

³ студ. гр. ПТ-24 ДВНЗ «ПДТУ»

РОЗВИТОК НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ ВІЙСКОВИХ ДІЙ

Військові дії суттєво впливають на функціонування транспортної системи держави, особливо на залізничний транспорт, який є ключовим елементом логістичної інфраструктури. У період повномасштабної війни залізниця України стала основним видом транспорту для перевезення населення, військових підрозділів, гуманітарних вантажів і продукції стратегічного значення. У таких умовах організація перевізного процесу зазнала значних змін, а питання відновлення та підтримки інфраструктури набуло критичної важливості для економічної стабільності та обороноздатності держави [1].

Однією з головних проблем стало руйнування або пошкодження об'єктів залізничної інфраструктури: колій, мостів, станцій, тягових підстанцій, систем сигналізації та зв'язку. За даними міжнародних організацій, вже станом на 2024 рік було пошкоджено щонайменше 126

залізничних станцій та понад 500 км залізничних колій. Такі пошкодження призводили до тимчасового припинення руху поїздів або обмеження пропускної здатності окремих ділянок. У зв'язку з цим виникла необхідність оперативного перепланування маршрутів руху, підвищення ролі резервних напрямків та більш ефективного використання наявних технічних ресурсів транспортної системи [2].

У таких умовах організація перевізного процесу потребує значної адаптації. Залізничні підприємства змушені оперативно коригувати графіки руху поїздів, змінювати напрямки перевезень та використовувати альтернативні маршрути. Значна увага приділяється забезпеченню безпеки перевезень, оперативному інформуванню про потенційні загрози та координації дій із військовими й державними органами управління. Крім того, пріоритет у перевезеннях часто надається військовим і гуманітарним вантажам, що впливає на структуру та обсяги комерційних перевезень.

Водночас військові дії стимулювали розвиток нових підходів до організації перевезень. Зокрема, було посилено роль міжнародних транспортних коридорів, особливо у напрямку країн Європейського Союзу. Це сприяло збільшенню обсягів перевезень через прикордонні переходи, розвитку перевантажувальних терміналів та модернізації інфраструктури на західному напрямку [3]. Такі процеси передбачають модернізацію прикордонної інфраструктури, розвиток міжнародних транспортних коридорів та поступову інтеграцію української залізничної системи до європейської транспортної мережі.

Війна також змінила роль залізничного транспорту в економіці країни. У перші місяці вторгнення залізниця фактично стала основним транспортним коридором, оскільки авіаційне сполучення було повністю припинено, а частина автомобільних шляхів опинилася у зоні бойових дій. Залізничний транспорт забезпечував евакуацію мільйонів людей із небезпечних регіонів, доставку гуманітарної допомоги та перевезення критично важливих вантажів для функціонування економіки [4].

Після завершення активної фази бойових дій одним із пріоритетних завдань стане комплексне відновлення та модернізація залізничної інфраструктури. Це передбачає реконструкцію пошкоджених об'єктів, впровадження сучасних технологій управління рухом поїздів, підвищення рівня безпеки перевезень та інтеграцію української залізничної системи з європейською транспортною мережею. Важливим напрямом стане також оновлення рухомого складу та впровадження енергоефективних технологій на залізничному транспорті. Крім того, перспективним є розвиток логістичних центрів і транспортних хабів, що сприятиме підвищенню пропускної здатності залізничної мережі та ефективності перевізного процесу.

Таким чином, військові дії суттєво трансформували підходи до організації перевізного процесу на залізничному транспорті України. В умовах кризових викликів залізнична система виконала критично важливі функції забезпечення мобільності населення, транспортування гуманітарних та стратегічних вантажів, а також підтримки безперервності економічних процесів. Разом із тим значні руйнування інфраструктури актуалізували необхідність оперативного відновлення транспортної мережі та впровадження сучасних технологій управління перевезеннями. Подальший розвиток залізничного транспорту має бути спрямований на модернізацію інфраструктури, підвищення ефективності логістичних процесів, розвиток міжнародних транспортних коридорів та інтеграцію транспортної системи України до європейського транспортного простору. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню стійкості транспортної системи та забезпечить її ефективне функціонування у процесі післявоєнного відновлення економіки країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Хара, М. В. Логістика міжнародних вантажних перевезень в умовах воєнного стану в Україні [Електронний ресурс] / М. В. Хара, А. В. Сарахман // Сучасні виклики та рішення в логістиці та ланцюгах постачання: зб. доповідей І-ої Всеукраїнської науково-практичної онлайн конф. (Київ, 10 травня 2023 р.): НАУ. – Київ, 2023. – С. 120–123. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1bB1hBZjxgu-yWxa6kB_MclieYXuJfG0F/view
 2. Гуменюк М. М., Козак В. В. Розвиток транспортно-логістичної системи України в умовах воєнного стану // Економіка та держава. 2023. № 6. С. 92–96.
 3. Кирпа Г. М., Альошин Г. М. Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту України в сучасних умовах // Залізничний транспорт України. 2022. № 4. С. 12–17.
- Ніколаєнко, І. В. Пасажирські перевезення в умовах повоєнного відновлення України [Електронний ресурс] / І. В. Ніколаєнко, М. В. Хара // Тран-спортні технології та безпека дорожнього руху : зб. доповідей П'ятої все-української науково-практичної конф. (Запоріжжя, 12–13 березня 2024 р.) / НУ «Запорізька політехніка». – Запоріжжя, 2024. – С. 37–39. – Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/1PoNikezJP8NW2jdfh8wm3OKK6yKLGlgz?usp=sharing>